

KIADÓ HIVATAL:
Szikes Antalkönyvnyom-
dája, hova az előfizetés
pénzek, hirdetések és
minden a kiadóhivatal
érdeklő közlemények
küldendők.

„Nyitott ér”-ben egy
sor közlési díja 10 kr.
Hirdetések jutányos
áron vétetnek fel.

SZARVASI LAPOK

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER, VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR
Egész évre 5 frt. —
Félévre . 2 frt 50 kr
Negyedévre 1 frt 25 kr
SZERKESZTŐSÉG.
Beliczey-ut, 15. szám
hova a lap szellemi ré-
szét illető közlemények
küldendők.
Kéziratok nem
adatnak vissza

A magyar egyesület.

A koronázási jubileum alkalmából a Bu-
dapestben megfordult vidékiek keblét jól eső
öröm fogta el látva, azt az óriási haladást,
melyet Budapest az utolsó pár év alatt oly
rohamosan tőn, látva azt a pompát és gazdag-
ságot, mit ez a virágzó főváros, oly pazarul
kifejtett.

A ki nem elégszik meg a felületes szem-
léléssel, annak az örömebe kell, hogy egy csepp
keserűség is vegyüljön. Keserűség ama tapaszt-
alatból kifolyólag, hogy a szép és gazdag
Budapest, a virágzó főváros, melyre mindan-
nyian büszkén tekintünk, még mindig nem ma-
gyar. A kultur-historikus tán nem túlozna
jellemzőve a főváros szellemét, ha azt állitaná,
hogy Budapestet — sajnos — még mindég a
német nyelv és német cultura tartja nyúge
alatt.

A kereskedelem oly német, mint akár Bécs-
ben vagy Berlinben; a levelezés, a számlák,
de még maga a személyes érintkezés is na-
gyobbára német nyelven történik kereskedőink
körében. — Fehér holló számba megy a ki-
vétel. Ezer között talán egy.

A vendéglők? Az étlap német, a pinczé-
rek németek, a kiszolgálás német; a mulató-
helyek? Színházainkat kivéve egytől-egyig né-
metek. A hány orpheum, chantan van Buda-
pemben mindenütt németül jodliroznak, néme-
tül szipolyozzák ki a pénzt a magyar ember
zsebéből, németül rontják meg a jóízűlést s né-
met nyelven rontják meg az erkölcsöt S ezt
mind német parvenük, csepürágok teszik, meg csak
félíg öltözött énekesnők, kiknek hang helyett
csak undorítóan kipirosított arcuk van. És ez
így van úton-útfélen. Kávéházban, utcán, ló-
vasúton, hajón, szóval mindenütt csak a német
nyelv dominál, úgy, hogy, az idegen méltán
zavarba jön s azt hiszi, hogy Német-ország-
ban van.

De elvégre is, régi igazság; „actio parit

reactionem“ és ez kimaradhatatlan visszahatás
a magyar egyesület megalakítása képében nyi-
latkozik meg.

Eléggé jellemző viszonyainkra, hogy Ma-
gyarország fővárosában egy oly egyesületi
tényezőre van szükség, melynek célja a magya-
rosítás. Lehetetlen, hogy a lelkes hangú felhi-
vásból, melyet az egyesület több százezer pél-
dányban bocsájtott ki, ide ne igtassuk a kö-
vetkezőket:

„Mozgósítsuk magát a társ-
adalmat! Hassunk közvetlenül polgártársai-
nkra, a mindennapi életre, nyilvános helyeken
s a családi tűzhelynél. Aki magyarrá ma-
gyarosítson! Legyünk fáradhatatlan
apostolok, minden téren és minden alkalommal.
Kiki azon körben, melyben mozog. Lelkesed-
sünk tetteiben nyilvánuljon! Hangzatos
szavakkal, pusztá beszéddel célhoz sohasem
jutunk. Cselekvő buzgalomra van szükség.
Meg kell törnünk az általános közönyösséget.
Az igazi hazaszeretet nem lanyha s nem tür
elnézést. A főváros megmagyarosodásának leg-
nagyobb gátja a helybeli német sajtó, melynek
zöme sem nyelvünk, sem törekvéseink iránt
kellő érzékkel nem bír, sőt az idegen szellem-
nek ápolója s állandó terjesztője, Törekedjünk
a helybeli német sajtó kiküszöböléséé. Ne fizes-
sünk rá elő. Ne hirdessünk benne. Hassunk test-
tel-lelékkel oda, hogy nyilvános helyeken bel-
földi német lapot ne tartsanak. Csak oly üz-
letben vásároljunk s csak oly iparosoknál ren-
deljünk, hol a czég, a kiszolgálás, a levelezés,
a számla: magyar Német mulató helyekre ne jár-
junk. Ne túrnunk német étlapot, sem német pinczért.
Beszéljünk mindenütt magyarul s törekedjünk
arra, hogy minden polgártársunk hasonlóképen
cselekedjék. Irtssuk ki azt a sokaknál divó rossz
szokást, hogy a ki magyarul tud, kényelemből
mégis inkább németül beszél.“

Hogy a lelkes szózat nem talált sikert fül-
lekre, mutatja az, hogy az egyesületnek csak

pár honapi fennállása óta közel négyezer tagja
van. Köztük a főváros színe — java, a szel-
lem és vagyon előkelőségei, írók és művészek,
ügyvédek és orvosok, gazdag kereskedők és
iparosok, méltóságos urak és egyszerű munká-
sok.

A fővárosban megindult mozgalma a ma-
gyar egyesületnek lassan — lassan már a vi-
dékre is kiterjed. És ez természetes, mert a
vidék, a mely mindég meghallja Budapestnek,
az ország szívének dobbanását ez esetben sem
zárkozott el. Így alakultak fiok egyesületek
Temesvárott, Pozsonyban s az országnak még
nehány nagyobb városában.

Városunkban, már régen érezzük hiányát
annak a mozgalomnak, mely a magyarság
ügyét előbbre vinni hivatva lenne. Csak nem
régiben volt szó ép e lapok hasábjain a helybeli
evang. templomban vasárnaponként tartatni
szokott tót isteni tiszteletéről, s azok kikü-
szöböléséről s ma is ép jelen számunkban lát
napvilágot ismét egy olyan cikk, mely azon
szomorú ténynyel kénytelen beszámolni, hogy
Szarvason, a magyar alföld közepén, az em-
berek azt hiszik, hogy Csaszlauban vannak.
Szomorú állapotok ezek, de nem szorítokunk
egyedül ennek constatálására, hanem felhívjuk
Szarvas város értelmiségét, hogy hasson oda
minden módon, minden megengedhető eszkö-
zel, hogy a magyarság ügye városunkban előbb-
re vitessék. Elszomorító az, hogy ily értel-
mű felhívásra még szükség van, de ha a köz-
nép, a lakosság zöme nem szívesen beszél ma-
gyarúl, ha kereskedőink az egymással való érint-
kezésben, levelezéseikben nem a magyar nyelv-
vet, de a németet használják, akkor legalább
társadalmi úton hassunk oda, hogy a minden-
napos érintkezés teréről leszorítsuk az idegen
nyelvet, és helyet csináljunk a magyar
nyelvnek.

A magyar egyesület szívesen nyújt segéd-
kezlet ezen törekvésnek, nem kell egyéb, mint

TÁRCSA.

A megjavult.

— Elbeszélés —

Nehéz kö esett le a falu népének szívéből, mikor
harmadéve elvitték Fodor Sándort a javító intézetbe,
hogy ott szülei jóakaratóból a betyárkodhatnáságból
kijozsanítsák és hogy becsületes mesterségre fogják.

Azt hitték a jó öregek, hogy még nem késtek el
a vessző hajlításával; csak hogy ők már gyöngék voltak
ahhoz. Félték, hogy a hajlításba maguk törnek bele, ha
a vessző nem enged. Elküldték hát oda, a hol jobban
értik azt a mesterséget. Faragnak ott abból embert, ha
mindjárt le is faragják felit.

A gönczölszekere harmadszor van fordulóban mi-
óta Sándor keményebb kenyérből szeli a falatot.

Meg változott-e azóta a fiu? Ez a gondolat járja
körösztül édes apja fejét. Ez idézi emlékezetébe a mul-
tak borzalmas képét. E fölött töpreng gyakorta, mikor
mámoros fejjel virraszt át éjeket a „Galagonyás”-ban,
présháza ósdi falai között.

Zavarosan zúgnak füleiben a félrevert harangok a
szurok-sötét éj óta, mikor a maga eseléde dugta a tap-
lót, hajlékának zsopusz fűdelébe.

Hej, de világos éjszaka is volt az!

A pincze előtti terebélyes vén diófát látja mindig
maga előtt. Borzalmas emlék! Erről oldotta le — már

négy esztendeje annak — remegő kezekkel, hulló félben
levő fiát.

És, ha homályos esteken meghuzódik háromlábú
alacsony zsámolyán, mérges kigyóként hever előtte az
az öreg balta, melyet nem átalított a romlott gyerek
arra emelni, kinek másodsor köszönhetette életét.

Betakarításkor kerek egy éve lesz, hogy a Szente
Tóthék Pistája azon módból kikerült, melybe Sándor
csak később jutott. Az előttekkel még egy hurot pen-
dült mind a kettő, azért sorsuk is egy lett. Most azon-
ban, hogy a Pista egy évi otthonléte alatt rászolgált
arra a mondásrs: hajlik, mint a német imádság, hát
Fodor gazdának is volt reménysege fia javulásában.

Minda mellett sem volt nyugodalma az öregnek.
Nem akarta magát mentesíteni. Belátta, hogy az a lé-
pése, a mit tett, mióta Sándortól megtisztult a háza tája
nagy botlás volt. Hiszen tudhatta, hogy ha Sándor ha-
za kerül javulva, vagy akár régi természetében, Kovács
Örsét nem hagyja pártában. Hogy is felejtene azt a
leányt, a ki előtt mindig a legelső legény akart lenni
a faluban és a csárdában s a kinek pillantására nagyob-
bat szokott dobanni szíve.

Mért zavarodott hát meg feje annak a két ragyo-
gó csillagnak láttára, melyeknek fénye által az oltárig
vezette magát? Mért nem zárta magába azt a lel-
kéből kitorzó „igen”-t, a mit a szentség előtt kiejtett?!

— Örsze, Örsze, te nyitottad ki előttem a meny-
ország kapuját, csak hogy a pokolé is megnyílt azzal
együtt. Mért is vakítottál el tündökléseddél? Ha Sándor

lába a küszöböt éri, tudom, vége minden heje-hujának.
Talán meg is huzzák fölöttem akkorra a lélekharangot.
Mít szól az a gyerek, ha tudatába jut, hogy édes anyja
meghalt, még sem én maradtam özvegyen, hanem ő, a
fiu, a kitől elraboltam életének szánt párját...

Szegény, rossz utra tévedt öreg feje, mennyit bün-
hődik balga lépéséért. Nincs éjjele, sem nappala, foly-
ton a jövendőn gyötrődik, melynek homályába szeretne
nézni. Lázás képzeletében villogni látja már a baltát
fia kezében, hall tüzvész kiáltást, és meghallja a szülő-
hegy felől a vén diófáról jövő biztató suhogást is: adok
én oltalmat, örök oltalmat...

A zavart agynak nem ad az éj esőndje sem nyug-
tot. Rémesebben szövi képét a békójából kiszabadult
ész, mely száguldozásában nem ismer határt. Beoson a
mennyország kapuján és eljut az alvilágba; kalandozik
a multban és kutat a jövőben egyaránt.

Fodor gazda gyötrelmei a jövő homályába jelölték
az ész éjjeli utját. El is jutott oda, látott is valamit. Csak-
hogy, míg máskor annyira hitt álmainak, hogy tetteiben
azok által vezéreltette magát, most épen nem akart hi-
teit adni neki. Pedig, ha tudta volna, hogy épen most
teljesül belőle valami! Fia tartotta lakodalmát boldogult
feleségével. Az ő testén pedig, mely a hosszú jegenye
fán ide-oda lóbálodzott, akár a koresma czégrére, a var-
juk tartottak lakzit. Szégyenlette magát, hogy is ál-
modhatott ilyen bolondot!?

Fodor Sándornak egy hónapja van még hátra a

megalakítani Szarvason a magyar egyesület fiókját, s ha ennek a fióknak tagjai, komolyan és czéludatosan teljesítik feladataikat, nem hallunk majd anyi német szót Szarvason, sőt még azt is reméljük, hogy a tót nyelvet is kiküszöbölhetjük — nem egyszerre, de lassanként, mind azon helyekről, a melyek jelenben a tótosítás és tótosodás miazmáinak meleg ágyául szolgálnak.

A koronázási jubileum.

Az ország szíve: az ország fővárosa járt elől a szép példával, hogy emlékeztessék tegyék e haza lakói, huszonöt éves évfordulóját annak a napnak, mely napon I. Ferenc József, Magyarország királya fejére tette Szent István koronáját. Ünnepi dísz öltött Budapesten minden ház, a külvárosok alacsony viskói s beljebb a büszke paloták egyaránt. A főváros utcáin hatalmas zászló erdőt lobogtatott a júniusi szellő, virágokkal, szőnyegekkel díszítették a házak falait, hogy lássa és tudja azt a nagy tömeg, a mely a jubileum magasztos ünnepére közel s távolból a fővárosba sereglett, mikép az alattvalói hódolatnak, a honfű szeretetnek, s a felkent király iránt való törhetetlen hűségnek s öszinte ragaszkodásnak külsőleg is impozáns módon ad kifejezést a főváros. S esodálta, bámulta mindenki a ki csak látta a fényt, a pompát, mely minden képzelhetőt felül múlt, minden várákozást túlszárnyalt s az öröm félre ismerhetetlen jeleit csalta az uralkodó arczára, a ki együtt ünnepelte e napot a haza lakóival. A külállamok s a külföldi sajtó képviselői, kik a jubileumi ünnepélyességek tanúi valának, mindnyájan megegyeztek abban, hogy Ó Felsége megkoronáztatásának 25 éves jubileumát a főváros, főuraink, egyházi főméltóságaink, az ország törvényhozó testületének és törvényhatóságának tagjai, egyesületek és magánosok úgy ünnepték, hogy ahhoz hasonló szem nem látott, a király személye iránti szeretetnek és ragaszkodásnak annyi jelét adta e nemzet, hogy annak hire messze, haza a határain túl, újabb dicsőséget szerzett a magyar névnek. De a mi ennél is drágább és becsesebb, a koronás király ajkairól is elhangzott a szó, hogy felejthetetlen lesz előtte megkoronáztatásának 25 éves évfordulója, felejthetlenné tette azt, az alattvalói hűség, ragaszkodás.

De nemcsak a főváros, de egész Magyarország ünnepelte e napot. A templomok megteltek ájtatos közönséggel, milliók ajkairól szállt az ima Istenhez, hogy tartsa meg a királyt, népei örömére, boldogítására az emberi élet legvégső határáig. Városunk képviselő testülete örök emlékeztetőül a nemzet nagy ünnepének alapítványt tett, a templomokban június 8-án hálaadó isteni tiszteletek tartottak. A katolikus templomban Te Deum tartott; az evangélikus s a zsidó templomokban pedig előbbiben Lányi Gusztáv, utóbbiban Reichard Márkus lelkészek a szószékéről fejtegették nagy jelentőségét a jubileum napjának.

Az isteni tiszteleteken a város előjárósága, képviselő testülete, a járási főszolgabírói hivatal, a kir. járás bíróság, adóhivatal a posta és távirtda hivatal, pénzügyőri szakasz, a esendőség és nagy közönség volt jelen. Este a kaszinó termeiben bankett tartott, Salacz Fe-

rencz takarékpénztári igazgató lelkes szavakban éltette a királyt és királynét, pohár köszöntőjét a társaság tagjai állva hallgatták meg. A társulati polgári leányiskola szavallattal és énekekkel egybekötött ünnepély rendezte, az intézet igazgatója Moravcsik Géza főgymnasiunai tanár emelkedett hangú beszédben ismertette a nagy nemzeti ünnepet. A nyilvános épületekre kitűzték a zászlókat — az összes iskolákban szüneteltek az előadások. Így ünnepelte városunk a koronázás huszonöt éves évfordulóját — ünnep volt ez a város összes lakosságának — mely ily módon fejezte ki örömét, hogy a legalkotmányosabb király megkoronáztatása óta — huszonöt év telt el, és a templomokban, hol összegyűltek városunk lakói ajtatos imára — mindnyájunk ajkáról az az egy fohász szállt az egek urához: hogy áldja Isten, tartsa Isten a legalkotmányosabb uralkodó királyt!

A szarvasi kereskedők és a magyar nyelv.

A „Pester Lloyd“ f. évi június hó 9-én megjelent számában, a koronázás negyed százados emlékére rendezett ünnepélyességek közepette, tehát akkor, amikor a legszebb nemzeti ünnepet ülték e hazának lakói, a szarvasi kereskedők egyrésze, szám szerint heten, ékes német nyelven irt levéllel fordultak a közlekedési miniszterhez, hogy egy különben jogos kérésüknek, tegyen eleget.

Elhez joguk is volt s ezt senki kétségbe nem vonhatja, ahhoz is van joguk, hogy általuk szabadon választandó nyelven írják meg panaszukat, abban a hitben is ringathatják magukat, a mint hogy teszik is, mikép a német újság közelebb áll a kormányhoz, mint a magyar, az abban foglalt kérések könyveiben és hamarabb teljesítenek, mint ha például magyar lapban látnának napvilágot, de azt már a leghatározottabban kétségbe vonjuk, hogy a szarvasi kereskedők hűz illő dolog német nyelven kérelmezni valamit a magyar közlekedési ministertől azt is kétségbe vonjuk, hogy a szarvasi kereskedőkhöz illik, folyton a német nyelvet használni személyes érintkezésükben, levelezéseikben. A ki kétségbe vonja fentebbi szavainkat az olvassa el a „Pester Lloyd“ f. év június hó 9-én megjelent számában foglalt levelet, vagy látogasson el a kereskedelmi csarnoknak nevezett kávéházba. Az ott szerzett tapasztalatok bizonyára meg fogják győzni arról, hogy a szarvasi kereskedőkben van üzleti szellem, van értelmiség, de nincs magyarság. És nem első eset, hogy a nyilvánosság elé német nyelven irt levéllel lépnek ugylátszik, hogy a német nyelv egyedül üdvözítő hatásától várják bajaik orvoslását.

Pedig családoknak, van magyar lap elég, kísértsek meg egyszer, ha szükségük lesz rá, írjanak egy magyar újságnak, meg fogják látni, hogy az is szívesen és díjtalanul fogja közzé tenni jogos és közérdekű panaszukat. Kísértsek meg, beszéljenek magyarul, levelezzenek magyarul, nem történik semmi bajuk, de meg fog történni az, hogy magyarul beszélve és levelezve megszűnnek a germanizálás eszközei lenni. Mert most azok. Ne feledjék a szarvasi kereskedők azt, hogy a magyar nemzet tagjai a míg e haza földén laknak, a míg itt keresik mindennapi kenyerüket s ne feledjék, hogy: Nyelvben él a nemzet!

Spector.

Ujdonságok.

— Schlauch Lőrincz bérmautja. Mult hó 31-én ért Dr. Schlauch Lőrincz Bánfalvára a közbeeső Szt-Tornya község határán a környék földesurai szép beszéddel üdvözölték. Bánfalván 670 bérmautó volt. — Délben a szíves házigazda, Szauer Alajos hatalmas ebéddel látta el nagyszámú vendégeit. — Innen délután Csorvársra ment, hol az úri hölgyek élén Csauz Jenni kisasszony üdvözölte. — A püspök feletti mennyezetet 4 szép hölgy vitte, megbérmáltatott 580. Innen a gerendási kápolnába utba ejtve, délután 5 óra tájban Új-Kigyóóra indult; a község határában Pein jegyző fogadta a diadalkapu alatt, itt volt felállítva az egész megye-bellek közt a legszebb diadalkapu, hol is a buzgó grófi család semmi fáradságot nem kimélt, hogy a püspök fogadtatása mentől impoansabb legyen. Este Kigyós községe fáklyákkal, a fáklyákat nők tartva — vonult a lelkészlak elé a községi zenekar kísérete mellett, a hol a községi orvos szép beszédben tolmácsolta a hívek érzelmeit a másnap megbérmáltatott 600. Gyula-n pénteken a délelőtti órákban jött csak véletlen tudomásra, hogy a püspök Kigyósról a városon keresztül fog az állomáshoz hajtatni s itt felülve, Nagyváradra hazamenni. A város határáig eléje ment a városi tanács, s élén Dutkay polgármester fogadta. A püspöknek észrevehetőleg jól esett ezen kitünő figyelem s azt szíves köszönettel viszonzta. A városi tanács itt a menethez csatlakozott, a városon keresztül harangzúgás közt vonult a püspök; a nagy iskola előtt egy iskolás leányka szép rózsacsokrot nyújtott át. A vasúti állomásnál az egyháztanács és a város előelői közül többen fogadták. Az egyháztanács nevében Gondócs apát üdvözölte. A püspök a bemutatottakkal szíves beszédben ereszkedve, többi közt kijelenté, hogy az őszön fog Gyulára jönni bérmautni. A vonat elindulása előtt a teljes számmal kíséretében megjelent békésmegyei lelkészek-től a perronon búcsút vett. Reiszig Ede főispánnak ismételtén kifejezte a megye osztatlan szíves fogadásáért köszönetét, kijelentvén, hogy a megyéből a legszebb és soha el nem enyészhető emlékekkel távozik. E megható jelenetek után többször s lelkes „éljen-zés mellett indult a vonaton Nagyvárad felé s ezzel a békésmegyei bérmaut — mely valóságos diadal út volt — befejeztetett.

— Közvizsgák. A helybeli ág. hitv. evang. egyház városbeli népiskolánál folyó hó 7 óta tartottak a tanévet záró vizsgálatok. Naponkint két iskola vizsgája tartatik meg, d. e. 8—11 ig. d. u. 2—5 ig. Eddig a következő iskolák vizsgái lettek megtartva: jun. 7 d. e. Benka féle isk. d. u. Dankó f. isk. jún. 8-án Moravcsik f. i. d. u. Rohoska f. i. jún. 9. éa Sziriczky f. isk. d. u. Boros f. isk. jún. 10-én d. e. Laukó f. isk. d. u. Molnár f. isk. jún. 11-én d. e. Benezúr f. isk. d. u. Pásztori f. isk. Ma jún. 12-én d. u. istenitisztelet helyett Bracsok féle iskola vizsgája tartatik meg. jún. 13. d. e. Simkóvícs f. isk. d. u. Bodnár f. isk. jún. 14. d. e. Csernak f. isk. d. u. Mocsónyi f. iskolák vizsgái tartatnak meg. A vizsgákon az érdeklődő szülőkön kívül a helybeli tanítók, lelkészek s a békési esperesség szarvasi dékánusa Nt. Schulcz Jenő gyomai lelkész képezik a hallgató közönséget. Ugy ezen vizsgálatok al, mint általában népiskoláinkkal az iskolai szünidő alatt; valamelyik számunkban majd részletesebben foglalkozunk.

javitó-házban. Egész hónap, mikor mindennap egy örök-kévalóságig huzódik.

Nem így édes apjánál! Örületes sebességgel morzsolódnak le lázas agyában a napok, mióta fia megjavult vonásait olvasta:

„Édes apám, mire kétszer vasárnapot számol, fia már otthon lesz. Ugy szeretném, ha a tisztelendő úr mindjárt az első vasárnapon hirdetne a Kovács Örszével, a kinek szintén megirtam szándékomat...“

Ezek a sorok teljesen megzavarták az eszt. Nap-hosszant mormolta-e két szót: Kovács Örsze, Kovács Örsze... Nem evett, nem ivott, nem is ált szóba senkivel. Meghuzta magát pajtájában a széna közt, ajkán a Kovács Örsze-nevével. Egészen elfeledkezett magáról. Mozdulatlanul gubbaszkodott a fullasztó levegőben, eltemetkezve a szénában. Csak a főske fiókák éktelen csiripelése hozta ki sodrából, mikor napnyugot felé az öregek is pihenni tértek. Bár a fészek csak hosszú kéznyújtásnyira volt fölötte, még sem érte azt el, mert nehéz boeskorá alatt nyögve süppedt a takarmány. Tajtékzó dühében olyat ugrott aztán, hogy a feje is meglapult, a mint a mestergerendába ütődött. A kedves kis állatok gondosan készített fészket lerántotta magával és az öt ártatlan, csupasz Isten madarának egyenként választotta el fejét a testétől, hogy az ő fülének ne „nyöszörögjenek“ többet ebben az életben. Aztán a falnak vágta a csipetnyi darabkákat, hogy mindegyiknek ott maradt a nyoma.

Nagy vergődéssel kitápaszkodott a fülhánt takarmány közül és a sötétben nyilást keresett, Persze,

nem vette észre, mikor recsegéssel, nyirkossággal rázárta a kaput a szolgáló legény. Ezen a bajon egy rugással segíthetett volna ugyan, de a keze ügyébe akadt ásó más módra terelte. A kapu aljában olyan gödröt hányt ki vele, a melyen épen átbújhatott. Eltoporgott aztán a „Galagonyás“-ba. Sorra kóstolta a jobb időkből való borokat, a mitől aztán helyreállt kissé a nyugalma. Mikor az utolsó fajtából hajította föl a kancsót, akarátlanul tanácsot kért attól, most már mitévő legyen? A vén diófa adta meg erre a feleletet kísérteties suhogásával. Az ám! eszmélt föl az öreg kitart az még engem!...

Fodor gazda csak egy vasárnapot számolhatott fia megérkezéig. Az utána következő szombaton virradóra megdermedve odozták le arról az ágról, melyről ő vágta le valaha hűlő fiát.

A semmit nem sejtő, megjuhászodott Sándor olyan vig fitytyel, könnyű lépésekkel ballagott haza felé a poros, rég nem járt ország uton, mint a ki nagy, igen nagy teherrel szabadult meg. Az utmentén elhaladt szőlőjük mellett. Körülnéz benne, gondolta, változott-e valami, mióta utolszor látta?

Keskeny ösvényen fordul be, mely legrövidebben vezet a prészázig. Majd minden barázdánál megszakítja útját, gondolkodik és valami módon kihozza, hogy ez itt a Csidei gazda része, amaz meg a Mónos bátyja uráé, itt van a Tóth Pista jussa, amott meg... de most már megakad, nem tudja, mit mondjon: ez a magamé, vagy pedig még a Kovács gazdáé. Mert, hogy az Örsze öröke, az való igaz, ... de hát... és itt félbe hagyja

a gondolkodást; gyorsított léptekkel megy az ő táblájuk felé.

Nagy csoportot vesz észre, épen édes apja pin-czéje előtt. Ördög-adta, mit kereshet itt az egész eklézsia. Csak nem az én nevemre gyűtök össze az atyafiak?

Halk moraj, félénk tekintetek fogadják Sándort. A kik fölismerik is, félodalt távolodnak tőle. Csak a Szenté Tóth Pista válik ki a többi közül. Ez a régi pajtás mondja el neki a történeteket.

— Hogy édes anyádat eltemettük, nem telt bele két fertály, apád elvette az Örszét. Mondtam neki, ne tegyen belőled csufságot, meg az ő tisztés nevét se adja a világ nyelvére, de ő rám sem hederített. Most meg, hogy a te napod fölvirradt, bűnös félelmében halálra szánta magát...

Mint a sóbálvány úgy áll ott Sándor. Ajka mozog, de szót nem bír a nyelve. Arca kinosan rándul és alig hallhatóan mormolja: szegény anyám, szegény apám...

Egyszerre fölkapja a fejét, Eszébe jutott a Kovács Örsze. Azután elvanszorog arról az átkozott, szomorú helyről.

Senki sem látta többé. Csak az éjjel, mintha az ő feldult ábrázata villogott volna a Fodorék meg a Kovácsék házat nyaldosó lángok között, azóta nyoma veszett...

BERÉNYI J.

— **Gymnasium Gyulán.** Gróf Wenckheim Frigyesné sz. Wenckheim Krisztina grófnő, a király megkoronázására 25-ik évfordulójának emlékére 50,000 forintos alapítványt tett oly szándékkal, hogy ezen összeg, mint örök alapítvány, a nagyváradi káptalan kezelése alatt és a nagyváradi püspök fenhatósága mellett egy Gyulán, lehetőleg a Jézus-társasági atyák vezetésére bízandó katolikus gymnasium czéljaira szolgáljon.

— **Meghívó.** A szarvasi kereskedők 1892. évi június hó 28-án a Gróf Károlyi-féle kertben a szarvasi dalárda közreműködésével jótékonyczkú zártkörű jüniálist rendeznek. Belépti díj : személyenként 1 frt, családjegy 2 frt, Kezdeté fél 9 órakor.

— **Jubileumi zászló — s a járásbíró.** Történet pedig a dolog Szarvason, a koronázás 25 éves évfordulóján, a mikor is a középületekről nemzetiszínű zászló lobogott, csupán a járásbíró helyiségén nem volt lobogó, pedig ott Ő Felsége a király nevében szolgálnak igazságot. Sok féle kép magyarázzák, miért is nem volt azon napon a járásbíró helyisége fellebögve; némelyek azt mondják, hogy nem volt kéznél zászló, mások meg azt, hogy volt, de nagyon kopott s nem akarták kitűzni, de bármiként is magyarázzák a dolgot a tény mégis csak az, hogy a jubileum napján a járásbíró épületén nem volt zászló!

— **Hymen.** Weisz Pál, kistűszállási fakereskedő eljegyezte Plesch. M. J. b. eszabai kereskedő leányát, Laura kisasszonyt.

— **Ipariskolai vizsgák.** A helybeli ipariskolák vizsgái jún. 12-én d. u. 2 órakor tartanak meg Benka-Dankó-Molnár féle iskolák tantermeiben. Az ipariskolai bizottság, a városi előjáróság, nemkülönben az ipartestület is két-két kiküldött által képviseltetik magukat, s óhajtanak, hogy az iparosság is minél nagyobb érdeklődéssel viseltessék ezen vizsgák iránt.

— **Az ágostai hitvallású evangélikus egyház** legutóbb Budapesten tartott zsinata egyebek között oly törvényt is hozott, a mely a nagyobb egyházakat közelebbről érdekli. — Kimondta ugyanis, hogy minden oly egyház, a melyben 10.000 léleknel több van minden 5000 lélek után külön-külön lelkesi hivatal köteles állítani. A törvények szentesítése után ezt Kondoroson, Csabán, Szarvason és Orosházán is fogják érvényesíteni.

— **Kegyelmi kérvény.** Az orosházi május 1-i tüntetők felett már kimondott az ítélet. Az orosházi elítéltek a koronázás 25-ik évfordulója alkalmából kegyelmi kérvényt terjesztettek Ő felségéhez.

— **Uszóverseny.** A főgymnasiumi ifjúsága által e hó 8-ára tervezett, de a kedvezőtlen idő következtében bizonytalan időre elhalasztott uszó verseny, vasárnap délután 5 órakor fog megtartani.

— **Ló díjazás.** A békésmegyei lótenyésztés emlékére engedélyezett ló díjazás f. hó 12-én Vasárnap délelőtt 9 órakor fog megtartani a Károlyi féle kastély udvarán.

— **A III. osztályu kereseti adó** 1892 évre vonatkozó lajstroma, az adó ügyi jegyzői irodában közszemlére van téve, hol is az érdekeltek a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

— **Amerikai szőlő vesző oltás.** Az országos szőlészeti vándortanító június 12-én délután a város tulajdonát képező népkertben, hol az amerikai szőlő vesző van ültetve, amerikai szőlő veszőbe való zöld oltást fogja gyakorlatilag bemutatni, s ezzel kapcsolatban előadást tartani.

— **Kutya adó.** Figyelmeztetnek az obtulajdonosok, hogy a kutyák bejelentésére vonatkozó íveket f. hó 20-ig a rendőrséghez benyújtani el ne mulasztászik mert különben megbírságotlathnak

Közgazdaság.

A baromfi-kiállításokról *

Irta dr. RÁTZ ISTVÁN akadémiai tanár.

Abban a helyzetben vagyunk, hogy a néhány nap mulva dr. Rátz István akadémiai tanár és Kormos Alfréd szerkesztése mellett megjelenő „Gazdák Évkönyve” című almanachból, melyet a földmivélségi miniszter, miután ezen évkönyv a lefolyt év gazdasági eseményeit és azok hatásait könnyen áttekinthető kértben ismerteti, a gazdaközönség és a gazdasági egyesületek figyelmébe ajánlotta, fenti című cikket az évkönyv megjelenése előtt közölhetjük.

Egy-két évtizeddel ezelőtt a baromfitenyésztés hazánkban csak abból állott, hogy minden gazda igyekezett annyi baromfit tenyészteni, a mennyire háztartásának szüksége volt s ha aztán a költés jól sikerült, akkor a felesleg piacra került. A piacot azonban úgy régebben mint most is, inkább a kis gazda és a földmivelő nép látta el tojással és baromfival.

Az utóbbi időben azonban a baromfitenyésztés is

* A „Gazdák Évkönyve” az 1892. évre, 18 iv terjedelemben diszkötésben jelent meg és egyletek, tanintézetek, községek által egy forint kedvezmény áron megrendelhető : a „Gazdák Évkönyve” szerkesztőségénél (Budapest, Erzsébet-kört 21.)

nagyobb figyelemben részesül s ma már kezdik belátni hogy ez fontos és jövedelmező ága a gazdaságnak, a mely jelentékeny anyagi hasznot hajt az országnak s bizonyára még többet fog jövedelmezni akkor, ha a tenyésztés rendszeresebbé válik.

Épen azért nagyon örvendetes, hogy legújabbán a földmivélségi m. kir. miniszterium is figyelemben részesíti a baromfitenyésztést s a nemesebb baromfifajok meghonosítása, a gazdasági iskolákkal kapcsolatos baromfi-pepineriák létesítése, a szárnyasok tenyésztésére és betegségeire vonatkozó népszerű művek kiadása és terjesztése által igen hathatósan támogatja a baromfitenyésztés fejlődő ügyét.

Ma azonban még messze vagyunk attól, hogy akár Angliával, akár Franciaországgal, vagy csak Németországgal is felvehessük e tekintetben a versenyt s bizonyára sok idő fog még elmúlni, a míg olyan tiszta fajokat leszünk képesek tenyészteni, mint Anglia és olyan jövedelmezővé fogjuk tenni baromfitenyésztésünket, mint Franciaország.

Tagadhatatlan azonban, hogy az érdeklődés mindinkább növekedik a baromfitenyésztés iránt s nemesek az országos baromfitenyésztő egyesület és a gazdasági egyesület baromfitenyésztő osztálya karolták fel ez ügyet, hanem a vidéki gazdasági egyesületek is programra tűzték annak fejlesztését.

Míndez alapos reményt nyújt arra, hogy a baromfitenyésztés rövid idő múlva egyik legfontosabb és legjövedelmezőbb ága lesz a gazdaságnak, — ha megfelelő gondnal, az eddignél több előrelátással és szakismerettel fogjuk azt művelni és fejleszteni.

Csak hogy a fejlődésnek első feltétele az, hogy minél szelésebb körben terjesszük azokat az ismereteket, a melyek elengedhetlenül szükségesek a racionális baromfitenyésztéshez; de gondoskodnunk kell már most arról is, hogy azon veszélyek ellenében, a melyek a baromfitenyésztést fenyegetik, kellő időben és biztosan tudjunk védekezni.

A legnagyobb és legnehezebben leküzdhető veszélyt a fertőző betegségek képezik, a melyek évenként óriás veszteséget okoznak s egyes vidékeken a baromfiállományt teljesen kipusztítják.

Tulzának tartom ugyan azok aggodalmát, a kik a szárnyasok fertőző betegségeiről azt állítják, hogy ellenükben védekezni egyáltalában nem lehet, de azt el kell ismernünk, hogy a sikeres védekezés nem könnyű feladat, mert a fertőző betegségek terjedését olyan sok, néha igen kicsinyesnek és a figyelemre alig méltónak látszó körülmény segítheti elő, hogy igen nagy óvatosságot kell kifejtenünk minden irányban, ha meg akarjuk oltalmazni ellenükben a tenyésztést.

És e tekintetben még sokat kell tanulni a gazdaközönségnek, mert a házi állatok fertőző betegségeiről általában, de különösen a szárnyasokat pusztító járványokról nagyon sajtáságos és a tudomány mai állásával homlokegyenest ellenkező nézetek vannak forgalomban.

A lépfenéről ma már a legtöbb értelmes gazda tudja, hogy az nem a vérkészítés hiányosságának a következménye s nem a vér reandellenes vegyülete, hanem a lépfenebacillusok által idéztetik elő. A takonykóról is eléggé ismeretes, hogy azt nem a genynek a vérbe való felszívódása vagy az istálló rossz levegője okozza, a mint azt régebben hitték, hanem egy sajtáságos fertőző anyag. Ellenben a baromfiak között járványosan fellépő betegségekről a legtöbben még azt hiszik, hogy azoknak oka a meleg vagy nedves időjárásban, a rossz vízben, a meghűlésben és ezekhez hasonló mellékes körülményekben rejlik, a melyek elősegíthetik talán némileg a betegségek terjedését, de nem lehetnek azoknak előidéző okai sohasem.

Ebből magyarázható meg aztán az is, hogy a legtöbb tenyésztő nem tud védekezni ezen bajok ellen. És ez nemesek azért káros, mivel így a baromfiállomány nagy része pusztul el évenként, — hanem még azért is, mert sok tenyésztő elveszíti a kelvét s félbehagyja a tenyésztést mint olyat, a mely részére semmi anyagi hasznot nem hajt.

Szerencsére vannak már a tenyésztők között olyanok is, a kik ismerik a fertőző betegségek természetét s meg is védik ellenükben szárnyasaikat.

A tapasztalás azt bizonyítja, hogy a járványos betegségeket az esetek legnagyobb számában az ujonnan vásárolt baromfiak hurokolták be a tenyésztésükbe. És ez annál könnyebben megessék, a mennyiben ezeket legtöbbször nem szokta állatorvos megvizsgálni, annál kevésbé hosszán időn át megfigyelni; pedig ismeretes dolog, hogy sok tenyésztő — tisztelet a kivételnek — nem nagyon lelkiismeretes jár el s a körülmény, hogy baromfiállományában vala mely ragadós betegség uralkodik, nem képez okot arra, hogy az eladást beszüntesse. De sőt az is megtörténik, hogy éppen azért boesátják áruba a baromfiakat, mert járványos betegség pusztítja a tenyésztést.

A többi állatfajokra vonatkozólag hasonló esetben törvényes intézkedések védelmezik a vevő érdekeit, — azonban sajnos, a baromfiakra nézve még nincsenek

ilyenek életbeléptetve. Csakis az éberség és körültekintő óvatosság mentheti meg tehát a tenyésztőket attól, hogy az ujonnan szerzett baromfiak, a melyeket esetleg nagy áldozat árán vásárolnak még, — a legpusztítóbb betegségeket ne hozzák magukkal.

(Befejező közlemény következik.)

Szerkesztő : Laptulajdonos :
STEIN BÉLA. SZIKESANTAL.

1334 sz./kv. 892

Arverési hirdetményi kivonat.

A szarvasi kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Springel György végrehajlatónak Springel András és Bandzsai Mária végrehajlatást szenvedők elleni 132 frt tőke követelés és jár iránti végrehajlati ügyében a b. gyulai kir. törvényszék (a szarvasi kir. jbróság) területén levő Szarvas községben fekvő, a szarvasi 5307 számú tjkvben foglalt Springel András és neje Bandzsai Mária nevével álló A 1. rsz. a. (1492-93) hrszámú 378 négyszögöl beltelkes házra az árverést 452 frt 10 krtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1892 évi július hó 1-ső napján délelőtt 10 órakor a kir. jbróság árverési termében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 45 frt 20 krt készpénzben, vagy az 1881 LX. t. cz. 42 §-ban jelzett árfolyammal számított az 1881 évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt m. kir. igazságügyminisleri rendelet 8 §-ában kijelölt és ovdékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881 LX. t. cz. 170 §. értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság

Szarvason. 1892 év május hó 16-án

Kontur József kir. járásbíró.

Üzletmegnyitás.

A piactéren a várostól bérelt telepen állandó és nagyraktárt tartok

tűzifából

nagyban és kicsinybeni eladásra, úgyszintén vágott fából, hazai és porosz köszenet, kitéző faszenet, valamint élesdi elsőrendű meszet bármily mennyiségben és időben.

Építészek részére kedvezményezett áron : Marosi, békési homokot és szemecses kavicsot, továbbá portland és roman czeementet gyári áron.

Főtörekvésem olcsó árak mellett pontos és szolid kiszolgálás és hogy a keresett cikkek bármely időben kaphatók legyenek.

A raktáram szives megtekintésére kérem a t. cz. közönséget és iparos urakat.

SCHEINER JAKAB.

1304—1305 sz./tkv 892

Arverési hirdetményi kivonat.

A szarvasi kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a kisbirtokosok föld hitelintézete Prievara István és özv. Sárkány Jenőné végrehajlatónak Lestyan András végrehajlatást szenvedő elleni 25 frt 100 krt és 300 frt tőke követelés és jár iránti végrehajlati ügyében a b. gyulai kir. törvényszék (a szarvasi kir. jbróság) területén levő Szarvas község és határában fekvő, a szarvasi 2195 számú tjkvben foglalt Lestyan András nevével álló A 1. rsz. a. 3072 hrsz. 300 négyszögöl beltelkes házra 451 frt és a szarvasi 2196 sz. tjkvben foglalt Lestyan András nevével álló A I 3 rsz. a. (7221—29)/b hrsz. 4¹¹¹/₂/1500 hold szántóföldre 2090 és így összesen az árverést 2541 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1892 évi június hó 24-ik napján délelőtt 10 órakor a kir. jbróság árverési termében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 254 frt 10 krt készpénzben, vagy az 1881 LX t. cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881 évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt m. kir. igazságügyminisleri rendelet 8 §-ában kijelölt és ovdékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni vagy az 1881 LX. t. cz. 170 § értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. jbróság mint tkvhatóság. Szarvason, 1892 évi máj. 10

Kontur József, kir. jbró.

